

Юлія Баньковська
ulia_bank@tut.by

ЕРИСТИКА ЯК МАЙСТЕРНІСТЬ ВЕДЕННЯ СПОРУ

Необхідність розуміння і усвідомлення специфіки та сутності сучасних світових процесів, які сприяють трансформації і якісному перетворенню соціальної системи, неможливо поза розглядом феномена конфліктів. Формою проявлення конфліктів виступає комунікація, бо вона сприяє зниженню рівня гостроти протиріч за допомогою діалогу. Конфлікт може з'явитися в якості вербально вираженого зіткнення між учасниками комунікації з причини розходження їх цінностей, потреб, інтересів та інших факторів. Конструктивні можливості для стабілізації системи і вирішення протиріч задає суперечка.

Еристика являє собою сформоване в давнину вміння ведення спору. Спираючись на логічні, психологічні та ораторські способи впливу на розуміння і сприйняття суб'єктом протиріччя, використовуючи некоректні прийоми і виверти, конфліктуючі сторони намагалися обґрунтувати істинність і значимість своєї позиції щодо спірного питання. При цьому, їх метою було не досягнення істинного знання і дозвіл готівкових протиріч. Аргументуючи і доводячи свою точку зору в наявній проблемі, опоненти прагнули до досягнення перемоги в суперечці.

Суперечка є невід'ємним компонентом комунікативної взаємодії суб'єктів. Вона сприяє процесу розуміння існуючих і формуванню нових соціальних норм, допомагає проясненню відмінності між потребами людей в тих чи інших ресурсах і наявними можливостями їх задоволення, виступає в якості значущого соціально-конститу-

іруючого фактора суспільного розвитку, що задає стабільність процесів соціальної динаміки.

Практична цінність наявності знань і майстерності ведення спору полягає не тільки в формуванні індивідуального вміння відстоювати свою позицію і переконання при наявності протиріч, але і в розвитку навиків виявляти логічні помилки в доказах опонента, знаходити софізми. Для сучасного фахівця важливо навчитися самостійно і оперативно аналізувати, оцінювати аргументацію, висунуту суб'єктом для обґрунтування спірного тези, а, отже, вміти вирішувати гострі соціальні та міжіндивідуальні протиріччя. Таким чином, вивчення еристики сприяє підвищенню рівня комунікативної компетенції студентів за допомогою розуміння правил і способів ведення суперечки, засвоєння ораторської майстерності. Суперечка задає можливості для динамічного реагування на актуальні зміни, що відбуваються в суспільстві, забезпечуючи, тим самим, різноманітність і альтернативність шляхів його функціонування.

Павло Барковський
barkouski@tut.by

ЗАМІТКИ НА ПОЛЯХ ДИСКУСІЇ ПРО "ПОНЯТТЯ" У КОНТЕКСТІ РОБОТИ ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ КОМІСІЇ У СТВОРЕННІ СПИСКУ ТЕРМІНІВ З ЛОГІКИ ТА МЕТОДОЛОГІЇ НАУКИ БІЛОРУСЬКОЮ МОВОЮ

Становлення національного реєстру наукових понять – важлива частина роботи будь-якого наукового співтовариства, особливо коли спостерігається наочна неузгодженість у застосуванні термінології у науковій та навчальній діяльності. У сьогоднішній стан білоруської гуманітарної науки є таким, що регулярна робота по створенню національної термінології білоруською мовою не була доведена до кінця як Е 20-тих рр. ХХ ст., коли вона проводилася зусиллями відповідних комісій Інституту білоруської культури, так і не регламентована вона в остаточному вигляді уповноваженими державними комісіями і до сьогоднішнього дня.

У межах діяльності громадської комісії зі створення переліку термінів з логіки і методології науки білоруською мовою, яка працює з жовтня 2017 р, одним з принципових моментів дискусії стало вживання терміну "Паняцце" білоруською мовою у таких, наприклад словосполученнях, як "логіка паняццяў", "радавое паняцце", "падпарадкаванне паняццяў". У цілому розгорнулися дві лінії дискусії. Перша стосувалася відмінностей у вживанні слів "Паняцце" ("Поняття", Conceptus) або "Назва" ("Ім'я", Nomen). Зокрема, стверджувалося, що слово "Паняцце" не слід вживати у логічному контексті з метою уникнення психологізму, з ним пов'язаного. У той час як термін "Назва" повинен зафіксувати можливість свого нейтрального вживання стосовно до всіх об'єктів мови, які мають "зміст" і "обсяг".